

Fase C

LOL

Gids voor de Vakdocent

Inleiding

<i>Inleiding</i>	2
<i>Deal</i>	4
<i>Leerdoelen</i>	5
<i>Onderwijsfuncties</i>	6

GIDS Voor u ligt de LOL-gids, waarbij LOL staat voor: Liefhebberijen door te Ondernemen aan Leerdoelen. Het een onderwijsmethode, waarin de leerlingen op het entreprenasium leren ondernemend te leren. In deze gids staat de informatie beschreven, die u hierbij als docent nodig heeft.

ONDERNEMENDHEID

Uiteraard staat het u vrij om naar eigen inzicht uw aanpak aan te passen aan uw voorkeuren. Vooral tijdens de LOL-fase wordt u namelijk als docent uitgedaagd om voor de entreprenasiast het onderwijs op een ondernemende wijze te benaderen. Indien deze benaderwijze u aanspreekt, laat u dit

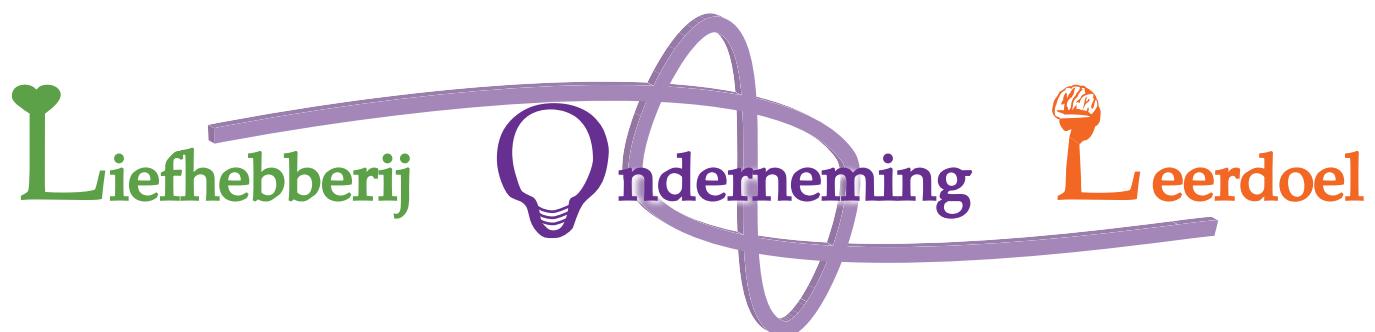
dan vooral aan de verantwoordelijken binnen uw school weten. Het kan de start zijn van een mooie carrière; dus pak die kans!

VERANTWOORDELIJKHEID Uw school heeft besloten dat zowel de entreprenasiasten als de professionals die op het entreprenasium actief zijn, u mogen benaderen met voorstellen voor alternatieve leeroutes die leiden tot de leerdoelen van uw vak. Hierbij geldt dat u als vakdocent nog steeds de eindverantwoordelijkheid voor uw eigen vak draagt. Mocht een voorstel echter niet bij uw wensen aansluiten, dan staat het u geheel vrij om te vragen om met andere suggesties te komen. Het is in ieder geval heel belangrijk dat dit soort zaken altijd in goed onderling overleg plaatsvindt.

ROL Vanuit het perspectief van de leerling bent u de klant die hij of zij tevreden moet stellen door goede leerprestaties te leveren. Aangezien u, als ‘klant’, de kwaliteit van die leerprestaties moet beoordelen, kan aan het uiteindelijke leerresultaat dan ook zeker niet worden getornd. U dient echter wel bereid te zijn om in de ondernemende leerling voldoende vertrouwen te schenken, zodat deze zelf kan bepalen wat voor hem of haar de beste methode is om het gewenste product, de vereiste leerprestaties, te kunnen leveren.

Inleiding

ONDERSTEUNING Lesgeven op het entreprenasium vraagt van u de bereidwilligheid om de zaken op een andere wijze aan te pakken dan u wellicht tot nu toe gewend bent. Die andere aanpak mag er echter niet toe leiden, dat u als docent meer taken ‘op uw bordje’ krijgt; eerder minder. Deze gids is bedoeld om u bij het één en ander te helpen. Het is in ieder geval belangrijk om te beseffen, dat u er nooit alleen voor staat, want u kunt altijd een beroep doen op de begeleiders van het entreprenasium. Verder is het goed te weten, dat de leerlingen op het entreprenasium, ook wel entreprenasiasten genoemd, een eigen mentor hebben, die door het entreprenasium wordt geleverd.

LOL Tijdens de LOL-fase leren de leerlingen (ondernemend) te leren, wat ook wel metacognitie wordt genoemd. Dat doen ze door de zogenaamde LOL-methode toe te passen. Dit houdt onder meer in dat zij eigen Liefhebberijen op een Ondernemende wijze aan Leerdoelen koppelen. Het credo van deze fase is daarom “Metacognitie door LOL te maken”.

AANDACHTSPUNTEN Tijdens de LOL-fase dient u in ieder geval uw aandacht op de volgende drie punten te richten.

- Aandachtspunt 1: De deal
- Aandachtspunt 2: De leerdoelen
- Aandachtspunt 3: De onderwijsfuncties

Voor elk aandachtspunt treft u in de hierop volgende hoofdstukken een beschrijving aan.

Deal

KLANT U krijgt voor het eerst met het bijzondere van een entreprenasiast te maken als deze met een voorstel komt om bepaalde lesstof op een andere manier onder de knie te krijgen. Van u wordt verwacht dat u open staat voor dit voorstel, mits dat naar uw idee tot een deal leidt waar u helemaal achter kunt staan. Zodra een leerling een dergelijk voorstel doet, dient u zich dus min of meer als een geïnteresseerde klant op te stellen.

AANLEIDING De leerling zal meestal eerst zijn alternatief voorleggen aan de begeleiders op het entropenasiatum. Maar u kunt natuurlijk ook zelf de leerlingen gaan uitdagen om de leerstof voor zichzelf aantrekkelijker te maken. Van deze mogelijkheid kunt u bijvoorbeeld gebruik maken, als de leerling een geringe motivatie voor uw vak heeft of betere cijfers moet krijgen door zich extra in de stof te verdiepen. U kunt de leerling ook vrijheid bieden als deze zulke goede cijfers behaalt dat u erop vertrouwt dat de leerling grotendeels op eigen kracht de eindstreep kan bereiken.

Een aanleiding tot een alternatieve leerroute kan ook zijn dat de leerling voor zijn bedrijf al activiteiten pleegt, en misschien al inzet voor andere vakken, die aansluiten bij uw doelen.

OPBRENGST Een deal is het instrument wat de entropenasiumbleerling inzet om met u een alternatieve invulling te geven aan onderdelen van hun vak. Het begeleiden van zo'n deal zult u misschien zien als een enorme klus, maar er zijn allerlei slimme manieren om de geïnvesteerde tijd weer terug te verdienen. Zo kunt u de leerlingen vragen zelf een toets te maken bij hun project op een dusdanig niveau dat u de toets daadwerkelijk kunt inzetten als voorbeeldtoets voor andere leerlingen.

CRITERIA Een LOL-voorstel moet aan een aantal criteria voldoen. Voorop staat dat u ervan overtuigd moet zijn dat met het alternatieve lesvoorstel dezelfde leerdoelen worden behaald als bij de reguliere lessen. Anders ontstaan er verschillen tussen dat wat de reguliere leerlingen hebben geleerd en de entreprenasiast.

SYNTAX Een leerdoel beschrijft wat een leerling moet kennen of kunnen, hoe dit wordt getoetst en welk vereist niveau er moeten worden bereikt.

<wie> <kent/kan> <wat> <hoe toont “wie” “wat” aan> <welk niveau>
“De leerling kan een gids over leerdoelen schrijven die geschikt is voor daadwerkelijk gebruik door het entreprenasium.”

LEERPLAN Opdat u over de deal een goede afweging kunt maken, dient de leerling een nauwkeurige beschrijving van zijn of haar voorstel te geven. In die beschrijving moeten in ieder geval aan bod komen: welk einddoel (leerdoelen) wordt bereikt, welke route (leerstrategie) wordt daartoe afgelegd, welke voordelen heeft dit alternatief (leerfuncties) en bij welke persoonlijke voorkeuren sluit het voorstel aan (leerstijl).

OPBRENGST U mag als klant eisen dat de leerling een product levert, waarmee u uw lessen kunt verrijken. Dat is zowel voor u als voor de leerling belonend en leerzaam. Wanneer u dus bepaalde lessstof wilt uitbreiden of verbeteren, dan kunt u daarbij eventueel hulp van enkele entreprenasiasten inschakelen, zodat u niet alles alleen hoeft te doen. Uiteraard moet het eindproduct van voldoende kwaliteit zijn om werkelijk door u te kunnen worden gebruikt.

NIVEAU Het niveau waarop een entreprenasiast zijn werkzaamheden uitvoert, moet uitmuntend zijn. De leerlingen op het entreprenasium leren namelijk beter als ze worden uitgedaagd om te excelleren. Vanzelfsprekend moet u hierin niet te ver gaan: de doorsnee leerling moet in ieder geval aan uw hoge eisen kunnen voldoen.

Onderwijsfuncties

ROL Tijdens de LOL- fase trachten entreprenasiasten zoveel mogelijke onderdelen van de verplichte leerstof te vervangen door eigen leeractiviteiten. De leerlingen leren zo niet alleen beter, maar ontdekken ook hoe ze de metacognitie van het leren leren in de praktijk kunnen brengen. De vraag is nu welke functie u dient te vervullen om dit proces zo goed mogelijk te begeleiden.

RECHTER Het komt er dus op neer dat u de kans biedt om te oefenen met vragen of vraagstukken die representatief zijn voor de uiteindelijke toets. Deze wijze van toetsvoorbereiding blijkt in de praktijk zeer efficiënt te zijn; zowel wat de resultaten als de tijdsinvestering betreft. Uiteraard wordt door deze aanpak uw eigen belang gediend, maar ook het onderwijs kan tevreden zijn, want de toetsresultaten zullen normaalgesproken op overtuigende wijze het bewijs leveren dat de beoogde doelen succesvol zijn bereikt. Uiteraard betekent dit niet dat u de toetsvragen reeds voortijdig verklaapt. De bewijsvoering ligt overigens geheel bij de leerling; u dient zich daarbij min of meer als onafhankelijk rechter op te stellen.

RAADGEVER Tot die tijd is uw voornaamste taak de leerling te voorzien van adequate feedback. U dient dan vooral na te gaan of de leerling de beoogde leerdoelen nog steeds goed in het vizier heeft, de tussentijdse resultaten hoopgevend zijn en de motivatie niet dramatisch is gedaald. Vanzelfsprekend kunt u ‘tijdens de rit’ ook andere zaken opgevallen zijn, waarover u zich zorgen maakt. Het is dan raadzaam om dit in ieder geval met de begeleiders op het entreprenasium te bespreken.

GIDS Het past bij ondernemend onderwijs om aan te sturen op resultaat en het proces aan de leerling zelf over te laten. De entreprenasiasten zullen het initiatief moeten nemen door gedegen voorstellen te doen om LOL te maken. U hoeft alleen maar hier open te staan en te zorgen en te bewaken, met hulp van het entreprenasium, dat de resultaten goed zullen zijn.

DRIE KEER IS.. Op het entreprenasium is het goed gebruik dat een leerling drie keer in de tijd verspreid feedback op zijn voortgang krijgt, voordat hij een eindbeoordeling krijgt. De manier waarop u vaststelt of een leerling de lesstof in voldoende mate beheerst, hoort onderdeel te zijn van de feedback. Anders gezegd: een leerling moet vooraf duidelijk worden verteld op welke wijze de eindbeoordeling tot stand komt. Een voorbeeld moge dit verduidelijken.

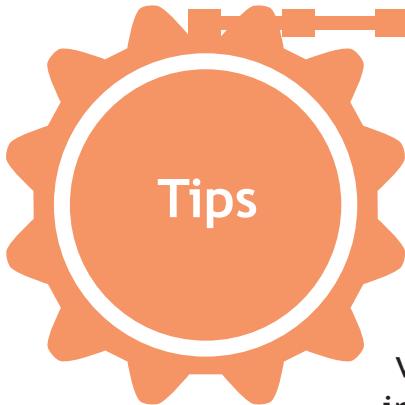
Feedback

ZORG De mentor van de entreprenasiasten zal u van tijd tot tijd vragen om mee te werken aan het verbeteren van de zorg voor de entroprenasium-leerlingen. Het op tijd onderkennen van mogelijke problemen van de leerlingen bij hun leren en het adequaat reageren daarop heeft namelijk in de meeste gevallen een positieve invloed op de leerprestatie.

UITLAAPKLEP U mag van de medewerkers van het entroprenasium verwachten dat zij zeer toegankelijk zijn en dat zij uw aangedragen gespreksonderwerpen altijd in een vertrouwelijke, veilige sfeer zullen behandelen. Laat u er niet van weerhouden om in voorkomende gevallen van deze uitlaatklep gebruik te maken. Waak ervoor om kritiek over het entroprenasium via de leerlingen te uiten. De leerlingen zijn immers trots dat ze aan het entroprenasium deelnemen.

ZELFREFLECTIE Tijdens het onderhandelen over een mogelijke deal wordt u wellicht geprickt om na te denken over wat u zelf van belang vindt voor uw vak. Zo kunt u zich er bijvoorbeeld bewust van worden, dat u het erg belangrijk vindt dat de leerlingen goed kunnen samenwerken, de vereiste vaardigheden uitstekend beheersen en ongeveinsde interesse voor uw vakgebied tonen, ook al denken uw collega's daar misschien (iets) anders over. Ook kan het voor u een eyeopener zijn dat u de gebruikte lesmethode op een aantal punten niet meer zo geslaagd vindt. En mochten er al doende een aantal ‘zekerheden onder uw stoel worden weggezaagd’, dan is het in ieder geval erg belangrijk zelf over het onderwijsproces te blijven nadenken. Anders gezegd: het entroprenasium houdt je wel scherp.

VOORBEELDTOETS Met voorbeeldtoetsen biedt u de leerlingen een uitstekende oriëntatie op de lesstof, biedt u de leerlingen helderheid over de beoogde leerdoelen, krijgt u zelf de gelegenheid om effectieve feedback te kunnen geven en verschafft u de leerlingen adequaat oefenmateriaal. De voorbeeldtoetsen zijn optimaal als deze qua vorm en inhoud zo goed mogelijk overeenkomt met de eindtoets.

Een entreprenasiast is zeer gemotiveerd om zoveel mogelijk te oefenen, omdat hij of zij er niet alleen hoge cijfers mee haalt, maar dan tevens toestemming krijgt om de reguliere lessen te vervangen door een eigen LOL-project.

STOPLICHT Op het entreprenasium hanteert men de zogenaamde groenlicht-procedure. Zolang het stoplicht op groen staat - oftewel: de tussenresultaten zijn tot dusver goed - mag de leerling de zelf gekozen route blijven vervolgen. Bij oranje dreigt de leerling te laat of niet op de eindbestemming te komen. In dat geval moet de leerling dit zelf melden zodat er kan worden ingegrepen door de leerling meer gas te laten geven (tempo verhogen) of de leerling naar een effectievere route te leiden. Door rood rijden - oftewel: het niet melden van onvoldoende tussenresultaten - is een overtreding met een schorsing van het entreprenasium als gevolg.

HULP Het entreprenasium begrijpt dat deze (waarschijnlijk) nieuwe aanpak en invulling van uw onderwijsstaak onzekerheden en vragen oproept. Schroom dan niet om de mensen van het entreprenasium hierover te raadplegen. Zij staan u graag met raad en daad te woord. Tevens kunnen zij op hun beurt hierbij eventueel de hulp inschakelen van deskundigen uit de koepelorganisatie: de coöperatieve vereniging entreprenasium (CVE).

KANSEN Wij hopen dat uw deelname aan het entreprenasium niet alleen leidt tot een goede begeleiding van uw entreprenasiasten, maar dat u tevens zelf waardevolle kennis en ervaringen opdoet die uw plezier in het onderwijs zullen verhogen, alsmede uw eigen onderwijskundige aanpak zullen verbeteren en verrijken. En, nogmaals, voor diegenen die de uitdaging willen aangaan om een carrière in het ondernemend onderwijs te starten, zijn er volop kansen. Grijp ze!

COLOFON

Publicatie van de Stichting Entreprenasium

Inhoud en vormgeving

Rob Slagter

met medewerking van

Uitgave

Maart 2013

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Entreprenasium ®

© Copyright Stichting Entreprenasium, 2013